

DELE AF FORMUERET – REEKSAMEN 2023

Opgave nr. 1

Agnete Andersen ønskede at sælge to af sine malerier. Hun gav den velrenommerede erhvervskvinde Frida Frandsen fuldmagt hertil og udarbejdede sålydende erklæring, der var underskrevet og dateret torsdag den 22. december 2022:

»Til hvem det måtte vedkomme. Undertegnede, Agnete Andersen, giver hermed Frida Frandsen fuldmagt til at sælge mine to malerier »Dampskibet« og »Solnedgang«, begge malet af Åse Åberg«.

Agnete sagde til Frida, at salgsprisen skulle være mindst 50.000 kr. for hvert maleri.

Onsdag den 28. december mailede Frida til Bjarne Bentsen og tilbød ham »Dampskibet« for 50.000 kr. og bad om svar senest mandag den 2. januar 2023. Frida skrev, at henvendelsen var »i henhold til fuldmagt fra Agnete Andersen«, og vedhæftede fotos af og nærmere oplysninger om maleriet.

Mandag den 2. januar om morgenen fik Frida en mail fra Bjarne om, at han gerne ville købe »Dampskibet«, men dog kun ville betale 40.000 kr.

Mandag den 2. januar besluttede Agnete, at hun alligevel ikke ønskede at sælge »Dampskibet«, og at prisen for »Solnedgang« skulle være mindst 70.000 kr. i stedet for 50.000 kr. Hun skrev derfor samme dag sålydende brev til Frida:

»Kære Frida. Godt nytår! Hermed skal jeg give meddelelse om, at du alligevel ikke skal sælge »Dampskibet«. Desuden skal prisen for »Solnedgang« være mindst 70.000 kr. Venlig hilsen Agnete«.

Samme dag om formiddagen indleverede Agnete brevet på det lokale postkontor til forsendelse som et »quickbrev«, der ifølge postvæsenets oplysninger normalt ville være fremme hos modtageren den følgende hverdag.

Tirsdag den 3. januar om aftenen mailede Frida til Daniel Davidsen og tilbød ham »Solnedgang« for 60.000 kr. og bad om svar inden torsdag den 5. januar kl. 16.00. Frida anførte også her, at henvendelsen var »i henhold til fuldmagt fra Agnete Andersen«, og vedhæftede fotos af og nærmere oplysninger om maleriet. Daniel svarede senere på aftenen, at han ville tænke over det og give besked inden for fristen.

Onsdag den 4. januar kl. 16.10 mailede Frida til Bjarne og kom ved en fejl til at svare, at hun kunne acceptere at sælge »Dampskibet« for 45.000 kr., idet hun rettelig mente 50.000 kr. Mailen blev med det samme modtaget, men ikke læst af Bjarne.

Som følge af en fejl i postsorteringen blev Agnetes brev til Frida først afleveret i Fridas postkasse onsdag den 4. januar kl. 17.30.

Torsdag den 5. januar om formiddagen læste Frida brevet fra Agnete. Hun mailede straks til Agnete og medsendte kopi af hele mailkorrespondancen med Bjarne og Daniel. Frida blev samtidig opmærksom på skrivefejlen i mailen til Bjarne, hvilket hun påpegede i mailen til Agnete.

Agnete mailede samme dag kl. 14.52 til Bjarne og nægtede at være forpligtet. Hun anførte *for det første*, at Frida i sin mail af 4. januar ved en fejl havde skrevet 45.000 kr. i stedet for 50.000 kr., hvorfor Fridas mail ikke »på nogen måde« forpligtede Agnete »til noget som helst«. Agnete anførte *for det andet*, at hun allerede den 2. januar havde givet meddelelse til Frida om, at Frida ikke længere havde »nogen form for bemyndigelse« til at sælge maleriet.

Bjarne, der først nu læste Fridas mail fra onsdag den 4. januar, svarede senere samme dag og gjorde principalt gældende, at Agnete var forpligtet til at sælge »Dampskibet« for 40.000 kr., hvilket han jo »allerede havde skrevet til Frida den 2. januar«. Subsidiært gjorde han gældende, at Agnete på baggrund af Fridas mail af 4. januar var forpligtet til at sælge maleriet for 45.000 kr. eller i hvert fald for 50.000 kr., da det ikke kunne være hans problem, hvis Frida havde »kludret i det«.

Til Daniel mailede Agnete kl. 15.12 samme dag, at hun som anført af Frida gerne ville sælge »Solnedgang«, men at hun ikke ville sælge maleriet for mindre end 70.000 kr. Samme dag kl. 15.57 modtog Frida fra Daniel, der endnu ikke havde opdaget Agnetes mail i sin indbakke, en mail om, at han accepterede tilbuddet om at købe »Solnedgang« for 60.000 kr.

Hvordan er retsstillingen mellem Agnete og Bjarne samt mellem Agnete og Daniel?

Løsningseksempel til opgave nr. 1

1. Fuldmagten

Den skriftlige fuldmagt er efter sin ordlyd (»til hvem det måtte vedkomme«) en § 16-fuldmagt. Det ændrer ikke noget herved, at fuldmagten ikke forevises for nogen af køberne (Lærebogen s. 289). Agnete har bemyndiget Frida til at sælge malerierne til de fastsatte minimumspriser (Lærebogen s. 287 f.).

2. Salget af »Dampskibet« til Bjarne

2.1. Bjarnes påstand om salg for 40.000 kr.

Fridas mail af 28. december er et tilbud, som forpligter Agnete, jf. AFTL § 10, stk. 1 (Lærebogen s. 283 og 298).

Bjarnes svar af 2. januar er en rettidig accept, jf. AFTL § 2, stk. 1. Da Bjarne tilbyder at købe for 40.000 kr. i stedet for de tilbudte 50.000 kr., er accepten imidlertid uoverensstemmende og anses for et afslag i forbindelse med et nyt tilbud, jf. AFTL § 6, stk. 1 (Lærebogen s. 66 ff.).

Agnete er ikke forpligtet til at sælge maleriet for 40.000 kr.

2.2. Bjarnes påstand om salg for 45.000 kr.

Fridas mail af 4. januar som svar på Bjarnes tilbud af 2. januar er en rettidig, men uoverensstemmende accept, som anses for et afslag i forbindelse med et nyt tilbud, jf. AFTL § 6, stk. 1 (Lærebogen s. 66 ff.).

Frida tilbyder som følge af fejlskrift maleriet for 45.000 kr. i stedet for 50.000 kr. Situationen omfattes af AFTL § 32, stk. 1 (Lærebogen s. 171). Fridas mail kommer først til Bjarnes kundskab, *efter* at Bjarne har læst Agnetes mail af 5. januar, hvoraf det fremgår, at Frida har skrevet forkert. Bjarne er derfor i ond tro om fejlskriften, jf. AFTL § 39, 1. pkt. (Lærebogen s. 122 f.), og tilbuddet vil kunne tilsidesættes som ugyldigt efter AFTL § 32, stk. 1 (Lærebogen s. 175 f.).

Agnete er ikke forpligtet til at sælge maleriet for 45.000 kr.

2.3. Bjarnes påstand om salg for 50.000 kr.

Bjarne vil som udgangspunkt kunne få medhold i sin påstand om, at Agnete forpligtes ved det, som Frida rent faktisk mente, dvs. at Agnete forpligtes til at sælge maleriet for 50.000 kr. (Lærebogen s. 177).

Spørgsmålet er imidlertid, om Frida har fornøden fuldmagt. Fuldmagten er ikke tilbagekaldt ved Agnetes brev til Frida af 2. januar, jf. pkt. 3.1 nedenfor.

En § 16-fuldmagt skal normalt tilbagekaldes ved fuldmagtens tilintetgørelse eller tilbagelevering til fuldmagtsgiveren, jf. AFTL § 16, hvilket ikke er sket. Agnetes mail af 5. januar til Bjarne må imidlertid efter sin ordlyd fortolkes som en særskilt erklæring til tredjemand (Bjarne) om, at fuldmagten ikke længere skal gælde, og fuldmagten er dermed tilbagekaldt over for Bjarne ved fremkomsten af Agnetes mail, jf. AFTL § 12, stk. 2, jf. § 13 (Lærebogen s. 308), dvs. *inden* tilbuddet er kommet til Bjarnes kundskab. (Situationen reguleres ikke af AFTL § 11, stk. 1, og det er uden betydning, at Bjarne er i ond tro om Fridas manglende bemyndigelse efter at have læst Agnetes mail).

Agnete er ikke forpligtet til at sælge »Dampskibet« for 50.000 kr.

3. Salget af »Solnedgang« til Daniel

3.1. Agnetes ændring af Fridas bemyndigelse og Fridas tilbud

Agnetes tilbagekaldelse/ændring af Fridas bemyndigelse af 2. januar, der sendes som et »quickbrev«, ville normalt være kommet frem til Frida i løbet af 3. januar, hvilket imidlertid som følge af postvæsenets fejl ikke sker. Agnete har forsendelsesrisikoen, idet situationen ikke omfattes af AFTL § 40 (Lærebogen s. 65 f.), jf. AFTL § 18. (Det ændrer ikke noget, at Agnete i brevet anvender udtrykket »give meddelelse«, idet Agnete ikke ensidigt kan overvælde forsendelsesrisikoen på Frida).

Da Agnetes brev endnu ikke er »kommet frem« til Frida om aftenen den 3. januar, er Frida fortsat bemyndiget til at sælge maleriet for mindst 50.000 kr. (Lærebogen s. 308). Agnete forpligtes derfor ved Fridas tilbud af 3. januar om at sælge maleriet for 60.000 kr., jf. AFTL § 10, stk. 1 (Lærebogen s. 301).

3.2. Agnetes tilbagekaldelse af Fridas tilbud

Agnetes mail til Daniel af 5. januar, hvori hun anfører, at hun kun vil sælge maleriet for 70.000 kr., må anses for en tilbagekaldelse af Fridas tilbud om at sælge maleriet for 60.000 kr. i kombination med et nyt tilbud om salg for 70.000 kr.

Da Fridas tilbud om salg for 60.000 kr. allerede er kommet til Daniels kundskab den 3. januar om aftenen, kan Agnete den 5. januar ikke længere tilbagekalde tilbuddet efter AFTL § 7 (Lærebogen s. 39), og der er heller ikke grundlag for tilbagekaldelse efter princippet i AFTL § 39, 2. pkt. (Lærebogen s. 42 ff.).

Agnete er fortsat bundet af Fridas tilbud om salg for 60.000 kr.

3.3. Daniels accept og Fridas fuldmagt til at modtage accepten

Daniels mail af 5. januar er en overensstemmende accept (Lærebogen s. 57 ff.) af Fridas tilbud om salg af maleriet for 60.000 kr.

Agnetes mail af 5. januar til Daniel kan efter sin ordlyd ikke anses for en tilbagekaldelse af Fridas § 16-fuldmagt, som tværtimod fortsat står ved magt. Fridas modtagelse af Daniels accept den 5. januar kl. 15.57 betyder, at accepten er »kommet frem« til Agnete inden for acceptfristen den 5. januar kl. 16.00, jf. AFTL § 2, stk. 1, jf. § 26 (Lærebogen s. 286 og 301).

Daniels rettidige og overensstemmende accept medfører, at Agnete er forpligtet til at sælge »Solnedgang« for 60.000 kr.

»Lærebogen« er *Lennart Lyngé Andersen og Palle Bo Madsen: Aftaler og mellemænd*, 8. udg. (2022).

Opgave nr. 2

Bent Bentsen, der ejede firmaet »ØkoDyrefoder«, skulle mandag den 24. april 2023 på kundebesøg hos gårdejer Gabriel Gormsen. Da Bent i sin Volvo nærmede sig Gabriels ejendom, parkerede han sin bil i højre side af landevejen med højre hjulpar i rabatten og venstre hjulpar på asfalten, så bilister uden problemer kunne passere bilen uden at komme over i den modsatte vejbane.

Efter at Bent og Gabriel var blevet enige om en god handel, gik Bent tilbage til sin bil. På tilbagevejen så Bent, at Carl Carlsen, der kom kørende i sin Toyota på landevejen, påkørte bagenden af Bents bil. Carl standsede bilen, steg ud og erkendte, at han under kørslen havde stillet på sin GPS og derfor ikke havde udvist den fornødne opmærksomhed.

Ved påkørslen blev Carls bil påført en skade, som det kostede 9.000 kr. at udbedre. Carls bil var ansvarsforsikret i forsikringsselskabet Fuldsikring.

Bagenden af Bents bil blev ved påkørslen påført en skade, som det kostede 6.000 kr. at udbedre. Bents bil var ansvars- og kaskoforsikret i forsikringsselskabet Helsikring.

Bent satte sig ind i sin bil og svingede ud på landevejen. Nogle meter længere fremme kom Søren Sørensen, der var ansat som medhjælper hos Gabriel, gående i vejsiden med en trillebør belæsset med værktøj. Søren var på vej tilbage til gården efter at have repareret nogle vandtrug på en af Gabriels marker. Søren glemte at se sig for og snublede i nogle grene, der lå i vejkanten, og væltede derved ud på landevejen lige foran Bent. Ved en undvigemanøvre lykkedes det Bent at undgå at påkøre Søren, men undvigemanøvren resulterede i, at Bent påkørte en indhegning og væltede en hegnspæl.

Skaden på hegnspælen og indhegningen, som tilhørte Martin Madsen, beløb sig til 5.000 kr.

Ved påkørslen af indhegningen og hegnspælen blev forenden på Bents bil påført en skade, som det kostede 4.000 kr. at udbedre.

Gabriel havde en erhvervsansvarsforsikring i forsikringsselskabet Totalsikring med en selvrisiko på 2.000 kr.

Hvorledes er den erstatnings- og forsikringsretlige stilling?

Løsningseksempel til opgave nr. 2

1. Skaden på Carls Toyota (9.000 kr.)

Carl påkører Bents bil, som Bent har parkeret i vejkanthen. Da Bents parkering ikke har nogen forbindelse til den forudgående kørsel, er Bents Volvo på påkørselstidspunktet ikke i brug som trafikmiddel. Bent er derfor ikke objektivt ansvarlig efter FL § 101, stk. 1 (Lærebogen s. 227 f.). Det fremgår af opgaveteksten, at Bent har parkeret bilen, »så bilister uden problemer kunne passere« den »uden at komme over i den modsatte vejbane«. Bent har ikke handlet culpøst, og skaden på Carls bil er dermed heller ikke omfattet af FL § 102 (jf. U 2016.2345 H) (Lærebogen s. 224 og 228). Carl må selv bære tabet.

2. Skaden på bagenden af Bents Volvo (6.000 kr.)

Bents kaskoforsikring i forsikringsselskabet Helsikring dækker skaden med 6.000 kr. Spørgsmålet er herefter, om Helsikring har regres til en evt. ansvarlig skadevolder, jf. EAL § 22, stk. 1 (Lærebogen s. 516).

Carl er objektivt ansvarlig for skaden, jf. FL § 101, stk. 1. Ansvarret bortfalder ikke, selv om skaden på Bents bil er dækket af kaskoforsikringen, jf. EAL § 21, nr. 1 (hvorefter EAL § 19 ikke finder anvendelse). Helsikring har derfor regres mod Carls ansvarsforsikring i forsikringsselskabet Fuldsikring, jf. EAL § 22, stk. 1, og § 21, nr. 1, og FL § 101, stk. 1, og § 108, stk. 1 (Lærebogen s. 223 ff. og 515 f.).

3. Skaden på Martins hegn (5.000 kr.)

Bent er objektivt ansvarlig for skaden, jf. FL § 101, stk. 1. Martin kan derfor rette sit erstatningskrav direkte mod Bents ansvarsforsikringsselskab Helsikring, jf. FL § 101, stk. 1, og § 108, stk. 1 (Lærebogen s. 223 ff. og 248). Der kan ikke indfortolkes et nødretsforbehold i færdselslovens objektive ansvar, jf. dommen U 1998.1727 V (Lærebogen s. 81 og 225).

Søren, der snubler og vælter ud på vejen, fordi han glemmer at se sig for, har handlet culpøst og er derfor ansvarlig (Lærebogen s. 93 ff.). Sørens handling foretages under udførelse af arbejde for Gabriel. Da Søren har handlet culpøst, og da skaden forvoldes »derudi«, er Gabriel i medfør af DL 3-19-2 ansvarlig for Sørens skadegørende handling (Lærebogen s. 165 ff.).

Gabriel har tegnet en erhvervsansvarsforsikring, der for så vidt angår 3.000 kr. dækker den skadegørende handling. Da Søren kun har handlet med simpel uagtsomhed (»glemte at se sig for«), bortfalder hans ansvar for den ansvarsforsikringsdækkede del af skaden, jf. EAL § 19, stk. 3 (Lærebogen s. 518). For den ikke-ansvarsforsikringsdækkede del af skaden er den relevante bestemmelse EAL § 23. Uanset om kravet mod Søren rejses som et regreskrav fra Gabriel eller som et erstatningskrav fra Martin, bortfalder hans ansvar, jf. EAL § 23, stk. 1 og 2. Begrundelsen er, at Søren kun har udvist simpel uagtsomhed, og at han indtager en underordnet stilling (Lærebogen s. 175 ff.).

Gabriel og Bent/Helsikring er solidarisk ansvarlige (Lærebogen s. 490). Da Gabriel har tegnet en erhvervsansvarsforsikring i forsikringsselskabet Totalsikring med

en selvrisiko på 2.000 kr., skal der ved den indbyrdes fordeling af erstatningsbyrden mellem de solidarisk ansvarlige skadevoldere sondres mellem de ansvarsforsikringsdækkede 3.000 kr. og de ikke-ansvarsforsikringsdækkede 2.000 kr.

For så vidt angår de 3.000 kr. finder EAL § 25, stk. 1, anvendelse, eftersom både Gabriel og Bent er dækket af en ansvarsforsikring. Bent er dækket af den lovpligtige motoransvarsforsikring i forsikringsselskabet Helsikring, mens Gabriel er dækket af en erhvervsansvarsforsikring i forsikringsselskabet Totalsikring. Ved den indbyrdes fordeling af tabet mellem ansvarsforsikringsselskaberne skal der lægges vægt på ansvarsforsikringstypen, jf. dommen U 1999.83 H, som fastslog, at et forsikrings-selskab, som hæfter på objektivet grundlag i kraft af en lovpligtig ansvarsforsikring, som altovervejende hovedregel må bære tabet frem for et selskab, som hæfter efter en almindelig ansvarsforsikring. (Det er uden betydning, at Gabriel er erhvervsdrivende, idet hovedreglen også gælder tilfælde, hvor den skadevolder, der er dækket af den almindelige ansvarsforsikring, er erhvervsdrivende, jf. dommen U 2009.3044 H). Helsikring må herefter bære tabet for så vidt angår de 3.000 kr. (Lærebogen s. 495).

For så vidt angår de 2.000 kr. finder bestemmelsen i EAL § 25, stk. 2, anvendelse, eftersom kun Bent er dækket af en ansvarsforsikring. Gabriel er ikke fri for regresansvar, jf. EAL § 25, stk. 2, 1. pkt., jf. § 19, stk. 2, nr. 2, da skaden er forvoldt under udøvelse af erhvervsmæssig virksomhed. Ifølge EAL § 25, stk. 2, 2. pkt., må (også) ansvaret for de 2.000 kr. placeres hos Bents motoransvarsforsikring i forsikringsselskabet Helsikring (Lærebogen s. 497 ff.).

4. Skaden på forenden af Bents Volvo (4.000 kr.)

Bents kaskoforsikring i forsikringsselskabet Helsikring dækker skaden med 4.000 kr. Spørgsmålet er herefter, om Helsikring har regres til en evt. ansvarlig skadevolder, jf. EAL § 22, stk. 1 (Lærebogen s. 516).

Søren har, jf. ovenfor under pkt. 3, handlet med simpel uagtsomhed. Sørens ansvar bortfalder efter EAL § 19, stk. 3, og Helsikring har derfor ikke regres mod ham, jf. EAL § 22, stk. 1 (Lærebogen s. 518).

Gabriel er, jf. ovenfor under pkt. 3, ansvarlig i medfør af DL 3-19-2. Helsikring har fuld regres mod Gabriel, jf. EAL § 22, stk. 1, jf. § 19, stk. 2, nr. 2, da skaden er forvoldt under udøvelse af erhvervsmæssig virksomhed (Lærebogen s. 513).

(Gabriel har tegnet en ansvarsforsikring med en selvrisiko på 2.000 kr. i forsikringsselskabet Totalsikring. Da der er tale om en frivillig ansvarsforsikring (Lærebogen s. 162, note 3), gælder bestemmelsen i FAL § 95, stk. 1. Bent/Helsikring indtræder derfor først i den sikredes ret mod ansvarsforsikringsselskabet, når den sikredes erstatningspligt er fastslået, og erstatningens størrelse er bestemt (Lærebogen s. 532, note 1)).

»Lærebogen« er: *Bo von Eyben og Helle Isager: Lærebog i erstatningsret*, 9. udgave (2019).